

Frankrike. I Paris är numera lugnt. Endast d. 15 hade några oroliga fattat posten i hyr-yagnarna. Gensdarmeriet befallde kuskarna att köra till fängelset. Studenter arresteras och relegueras i mängd. Främlingar hafva blifvit antyde att låta erkänna sig af sina ministrar eller sätta borgen.

D. 14 framlades för Pairsen den af de deputerade antagna vallagen. Flera liberale, såsom Dupont, Bignon &c. hafva tagit permission och rest från hufvudstaden. Man tror, att en förändring i tänkesätt föregått hos en mängd liberala, i anledning af oroligheterna; hvarigenom också den stora pluraliteten vid vallagens antagande uppstått.

Vid den oroliga sessionen d. 10 Junii varnade Cas. Perrier Ministrarna, att icke hvar dag visa den väpnade magten bland en folk mängd, där hvar och en påminte sig, att han ock varit soldat. — De Serre: Folkets skrik tycktes väl vara olikartadt; "men en högsta ledning existerade, och allt skäl var att hoppas, det dess hufvudmän måtte upptäckas." — Från vänstra sidan ropades: "Så mycket bättre!"

Konungen hade, så förklarade Ministrarne på förhand, redan bifallit Boins amendement, innan det antogs. Ultras huna sig hafva vunnit ingen ting mindre än seger.

Dagligen dömas tidnings-redactörer och författare till stora böter och långt fängelse.

England. Enligt berättelsen till underhuset, var d. 5 Jan. i år Stor-Britaniens och Irlands oinlösta skuld 836,916,923 Pund och den inlösta 420,828,751 P., eller tillsammans 1,257,775,674. Årliga utgifterna i räntor, annuiteter och förvaltnings-kostnad, samt till Amortissements-fonden: 49,598,152 P.

Ett oväsende, eller kanske blott en insubordination, af tredje gardets första bataljon har väckt upseende och till och med verkat på fonderna. Allt lär dock i saktmodighet vara bilagdt.

Bankrutterna i Irland hafva där förorsakat den yttersta förlägenhet. De betydligaste privatbanker i själva Dublin hafva uphört att betala och man hoppas knappast, att tre i hela Irland skola hålla sig uppe. I parlamentet hafva dessa händelser väckt liflig sensation, och underhuset har beviljat 500,000 Pund såsom understöd.

Turkiet. Paschans af Janina upror har föranledt allvarsamma rustningar. Alla närgränsande Paschar hafva befallning att upbryta och stora arméer kommer att samlas vid Philippopol. — Nyare

bref från Epirus till Rom berätta, att de upbådade fyra Pascharna förenat sig med Ali Pascha af Janina och nu, med 80,000 man, hotade att gå mot Constantinopel.

Stockholm. I Lördags d. 1 dennes, kl. mellan 1 och 2, anträdde H. M. Konungen samt H. K. H. Kronprinsen Deras resa till Norrige, och ämnade sig den dagen till H. M:s egendom Erikslund. Gårdagen skulle till en del tillbringas på Tullgarn hos H. K. H. Prinsessan. I dag lär ankomsten ske till Finspång, där H. K. H. Kronprinsens födelsedag i mårgon lär komma att firas; hvarestefter resan fortsättes genom Motala, Forssvik o. s. v. till Norrige. Man tror, att hela resan skall rätta omkring två månader; hvaraf dock icke hela tiden torde tillbringas i Norrige; ty det säges, att H. M. Konungen, på återvägen därifrån, tänker nyttja saltsjöbad vid Sperlingsholm i Halland.

Den under H. M:s frånvaro tillförordnade Regering består af båda Stats-Ministrarna, D. D. E. E. Grefvarne Gyllenborg och von Engeström, samt Stats-Råderne H. E. Hr. Grefve Lagerbring och Hr. Grefve Skjöldebrand. H. E. Hr. Grefve v. Engeström är imedlertid icke ännu återkommen från sin resa till Loka, men väntas oföretöfvadt och tros i morgon möta H. M. på Finspång.

Hr. Landshöfdinge v. Törne som, i anledning af hvad förut är berättadt, ankommit till Stockholm, lär hafva underd. undanbedt sig portefeuillen för handeln och Financerna, hvilken nu lär komma att, under Hr. Stats-Secreteraren Klintbergs tjänstledighet, öfverlemnas till Hr. Cantalirådet Hegardt.

Tyska Tidningar berätta, att Kongl. Brasilianska hofvet bestämt Commendeuren Gueriero till sin Minister härstädes, och att han imedlertid bestrider Portugisiska beskicknings-göromålen i London.

Under sistl. vecka har på härvarande metallväg blifvit utelareradt 9200 Skeppund.

På den nu började halvårgång af denna Tidning kan, efter vanligheten, prenumereras på Deléens & Co boklåda med 5 R: d B:co. Af den slutade halvårgången finnas ännu några completa exemplar att tillgå.

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 6 Julii.

Sine ira, studio et metu.

Till de blifvande Ledamöterna i en ny Hof-Rätt.

(Insändt).

Medborgare! Man har tvistat öfver nyttan af den inrättning, till hvilken J ären kallade. Äfven jag har tänkt deröfver, så godt jag förmått; och jag har slutligen trott mig finna er lott lika med den samhällsordnings, hvilken arbetar att utbilda sig. Folkets förtroende sträcker sina armar emot Er — ett stort parti förskjuter Er.

Sjelfva inrättningens nyhet väcker en angenäm aning hos detta folk, som fått lagarnes myndighet erkänd och önskar ingen ting högre, än att se dem lydda. Man lutar på Konungens vishet, att ej hafva misstagit sig i valet af ett medel till rättvisans kraftigare och skyndsammare gång.

Hela tyngden af denna folkets väntan är redan mycket; men den är icke allt, hvad J hafven att mäta Er med. Det stora partiet, som ser Er med övilja, skall göra allt, att minska er frångång — eller förhöja den, om J uthärden profvet.

Partiet består af de gamla fördomarnes folk, af det folk, som tillbeder alla föråldrade former och tror, att till föreställande af en värdig Öfverdomstol fordras en sammanhopad massa af särskildt arbetande afdelningar, fordras det slags vördnad, som åtföljer gammal häfd, ett från långliga tider

oförändradt arbetssätt, till och med en viss formel för uttrycket af hvarje mening.

Härleden dessa fördomar från hvilka orsaker, hvilka biasigter som helst; finnen dem så litet viktiga J kunnen — endast föreställen Er icke, att deras fiendskap skall för Er blifva af ringa betydhet. Lyckliga skattar jag Er, om J behållen segern i den strid på lif och död, som J hafven att med dem uthärda. Er bestämmelse är till intet gjord, om dessa fördomar kunna lefva länge tillsammans med Er.

Och från den verksamhet, som denna strid fordrar, från denna nödvändighet att spanna edra krafter, slutar jag till vigten, till den verkliga ädelheten af er kallelse. I sanning är er lott afundsvärd — eller ock beklagansvärd. Ett afgjort, alldeles ostridigt företräde — eller ock missaktning, värnlöshet mot smädelse och orättvisa — se der, hvad J oundvikligen hafven att välja.

Då beräknar jag likväl ej *den* orättvisa, som skall slösas på Er af alla dem, hvilka föresatt sig att aldrig tåla Er. Mot denna måsten J, i all händelse, länge härda Er. Hvad J, genom ett påtagligt företräde, kunnen vinna, är *rättvisa af folket*. Vänten icke, att den största verksamhet för lagens helgd, den högsta oväld och uplysning, ärendernas lilligaste gång,

det bäst uttänkta arbetssätt skola genast förmå edra afundsmän att erkänna värdet af hvad J företagen. Men med tiden skall allmänhetens aktning aftvinga dem detta erkännande — och den skall aftvinga efterföljd; deri ligger det stora värdet af er bestämelse. Det system, som till grund för anseende begär häfd och *concentrering* och fördomars helgd, skall känna sig ohjelp-ligen skakadt genom det anseende, en in-rättning vinner, som begär intet af allt detta.

Den nya Öfverdomstol, J kommen att utgöra, skall blifva förstlingen af den nya skapelse, som skall upstå på ruinerna af skråsystemet i statens administration.

Öfverdomstolar äro naturligen hederns och den medborgliga dygdens plantskolor. Men dygder utan tällan äro vexter utan luft. De vantrivas, förlora färg och lukt, bland exklusiva idéer och en inbillad för-träfflighet, som försmår folkets och allmän-na vettets dom. Den utropade *enheten*, ensidighetens urämne, documenterar sig i sammanpackningen af oformliga massor. Låt flera Öfverdomstolar tälla — och de skola nödgas att tälla om folkets bifalk. Den ena skall frukta att visa sig svag mot en mäktig, då den andra, i lika fall, varit obe-veklig eller förmodas kunna blifva det. En förtryckt har hos den ena sunnit skydd — en lika förtryckt kan icke afvisas från den andra.

Är det härigenom, som våra Hofrätters anseende skall minskas? — Den, som på-står detta, måste tro, att Hofrätters anse-ende bör hvila på någon ting annat än all-män aktning:

Lagskipningen må förlora af sin enhet, så mycket den kan förlora utan att bryta mot lagen. Denna åter skall oundvikligen vinna större helgd, ju mer han anlitas att ensam utgöra den enhet, som bör sökas,

men hvilken, i fall den vunnas utan att vara tillräckligt försäkrad genom lagen, skulle endast bestå i lagskipningens afvi-kelser. Vi äga, i alla fall, en mer än till-räckligt sammanhållande enhet i Konungens Högsta Domstol, som för hela Sverige är blott en. Denna behöfver i de frågor, der lagen kan olika förstås, icke att se den oförändrade mening (i fall det funnes nå- gon), som blifvit vedertagen af en eller två Hofrätter, blott för att enständigt följas. Den behöfver fullkomna mångsidigheten af sin insigt, genom sammanhållning af så mån- ga tänkares meningar, som möjligt. Äfven i detta afseende är då Öfver-domstolarnes mängd en vinst.

Två Hofrätter äro i allt ungefär det-samma som en. Ganska få sakägare hinna personligen till dem. Ovanan att besöka dem afhåller äfven dessa. Några få advo-kater bilda sig, och desse måste anlitas i allt. Det lönar ej för en rättsökande att känna landets lagar, då han i den enklaste sak ej kan sjelf begagna deras kannedom.

Imellan blott två öfvergår all tällan så lätt till ingen ting annat än afund, miss-aktning, fiendskap. Men låt en tredje vin-na det bifalk, hvartill detta slags tällan mel-lan de två svårigen kan leda — och på en gång skola de alla erkänna nödvändig-heten att tälla på ett annat sätt. Hvar för sig kan icke undgå att sjelf, mellan två ri-valer, urskilja den enas företråde. Ingen skall mer hvila vid sin egen auktoritet — än mindre vid en annans. Förnuftets rätt skall vinna dervid. Med ett ord: tretalet har alltid varit det minsta bland de he-liga talen.

Så, Medborgare, har jag förmått stad-ga min öfvertygelse om saken. Så vågar jag föreställa mig den Konungs tankar, hvars beslut det ankommer på Er att rätt-färdiga inför en allmänhet, som dömer all

efter utgången. Gören Er ett klart begrepp och detta heliga uppdrag, att i själva utförandet ådagalägga, huru en Konung nitälskat för sjelfständig lagskipning, det yttersta bålverket mot *all* godtyckets makt.

NÄRINGSFRIHET.

Inom detta ämnes mångfaldigt afdelade område, der man med så ofantlig möda hunnit göra all lagstiftning till den mest invicklade, i stället att den kunde vara den aldra enklaste, är för närvarande en fråga anhängig, af kännbart interesse ej blott för tillverkarne af en allmän förnödenhetsvara, men äfven, såsom nästan alltid, för hvar och en, som förbrukar denna vara. Frågan handlar om en större eller mindre frihet att bereda läder, och om det inflytande, som denna frihet har på varans pris och godhet; och enligt den skriftställares påstående, hvars arbete vi gå att här meddela, skall det påbud, hvars utfärdande blifvit föreslaget, gå ut på indragning af en redan länge existerande frihet. Har han rätt — hvilket vi åtminstone ej se oss i stånd att vederlägga, — så handlar följaktligen saken om intet mindre, än en anstalt till skråtvångets utvidgande i liberalitetens tidehvarf. Vederbörande äro hörde; men hvar och en, som nyttjar skor, är part i denna sak.

Skriften, som vi omtalat, innefattar underdåniga påminnelser vid Kongl. Commerce-Collegii underdåniga utlåtande i ämnet och synes vara omständlig nog, för att kunna fattas och bedömas, utan läsning af de flera till målet hörande handlingar, hvilka här ej kunna meddelas. För att imedertid hvarken lemna något att önska i afseende på tydligheten, eller uptaga alltför mycket rum i bladet, öljär här, såsom bi-

laga Kongl. Commerce-Collegii underdåniga utlåtande, särskildt tryckt. De underdåniga påminnelserna äro följande:

Ingifven den 4 Julii 1820.

Stormäktigste Allernådigste Konung!

Efter erhållen nådig tillåtelse, vågar jag nu i djupaste underdånighet aflemna dessa påminnelser öfver E. K. M:s och Rihets Commerce-Collegii den 1 sistl. Decem-ber afgifne underdåniga utlåtande i frågan om de så kallade engelska garfveriernas privilegier.

Om Commerce-Collegium, vid utfärdande af sådana privilegier, någonsin förbudit bruket af något slags bark, det undgår min kännedom. Att den stora mängden af privilegii-brefven är fri från dylikt förbud, derom åter äger ingen ovisshet rum; och det kan endast vara derföre, som E. K. M. funnit nödigt att genom Dess nådiga Skrifvelse af den 20 Augusti 1817 förståndiga Collegium om utfärdande af en förklaring, enligt hvilken privilegii-brefven skola så förstås, att den deri lemnade tillåtelsen att jemte ekbark nyttja andra till läder-beredning. tjenliga ämnen endast har afseende på sådana garfnings-ämnen, som icke under namn af bark kunna hänföras.

Men då E. K. M. beledsagat denna nådiga förklaring med den befallning till Collegium, att tills vidare, vid privilegiers utfärdande för engelska garfverier, ställa sig till underdånig esterrättelse ordalydelsen uti Kongl. Brefvet af den 27 April 1774, som förmår, att icke någon annan bark än ekbark finge vid sådana garfverier nyttjas; har E. K. M. tillika funnit godt i Nåder anbefalla Collegium att sig i underdånighet yttra, huruvida det är nyttigt; att förbudet mot nyttjande af annan bark vid engelska garfverierna ännu vidare fortfar. Utan tvifvel ligger häruti äfven ett nådigt behjertande

deraf, att de personer, som inlåtit sig uti handteringen och trott sig äga drifva den- samma på ett sätt, som privilegiernas ord- lag ingalunda förbjuda, nemligen med be- gagnande af alla slags garfnings-ämnen, skulle underkastas ett alltför kännbart lidande, om de ej finge hoppas, att vid ärendets slutliga afgörande återkomma i samma belägenhet, hvori de upgjort sina beräkningar till grund för kostsamma anläggningar, hvilka säker- ligen med det snaraste äro till intet gjorda, i fall de skola tvingas att nyttja endast ek- bark, och således hvarken äga tillgång på det enda löfliga garfnings-ämnet eller blifva i stånd att bereda alla de ladersorter, som med detta ämne allena ej kunna beredas.

Såsom varande en bland dem, hvilka på detta sätt skulle, med oberäkneliga förluster, göras overksamme, har jag derföre trott mig böra till E. K. M. i underdåig- het frambara den bevisning, jag förmår åstadkomma, att E. K. M:s och Rikets Com- merce-Collegium, med undantag af en en- da ledamot, som i särskildt yttrande visat sig liberal och rättvis — (och således denna gång till och med utan undantag af den annars liberale, skarpsinnige och med Colle- gium så ofta olika tänkande Presidenten) — gjort särdeles stora misstag i ämnet, be- traktadt ej blott såsom allmänt hushållnings- ämne, utan också med afseende på de enskil- da personers rätt, hvilkas välfärd och gag- nelighet för sig och samhället bero af dess afgörande.

Jag må icke nämna, att Collegium lem- nat alldeles utan upmärksamhet den lag, som ensam borde häröfver rådfrågas, jag menar E. K. M:s nådiga Kungörelse af den 6 April 1810, hvilken, i följd af Riks-Ståndens in- bördes concessioner, förklarar idkandet af all borgelig näring emot åtagande af dere- mot svarande borgelig tunga, vara en rät- tighet för alla medborgare-klasser. Denna

stora och viktiga lagstiftning, hvilken na- tionen i första ögonblicket betraktade såsom en seger öfver alla barbariets hinder för utvecklingen af dess industri, har legat — jag vågar säga det, och mången annan har strafflöst sagt det före mig — har allt hit- tills legat liksom begravnen i allmän glöm- ska, genom en obegriplig réaction af de blott upskrämda, aldrig kufvade skrå-principerna. Jag må således ej klandra, att E. K. M:s Commerce-Collegium, långt ifrån att åbe- ropa högstbetrodde nådiga Kungörelse, fast mera sätter i fråga, huruvida "man är böjd för uphäfvande af hvad som kallas skrå." — Det endast förvånar mig, att sådant kan komma i fråga, vid ett tillfälle, då, såsom nu, intet skrå hotas med förlusten af någon innehåll fördel, utan undersöknings-ämnet endast är, om skrået må fortfara att tåla, hvad det redan så länge tålt.

Men äfven oberäknad öfverträdelsen af den högtidliga lag, hvarigenom allt skrå i sjelfva verket är afskaffadt och dess an- hängare borde vara afväpnade, påstår jag, att E. K. M:s och Rikets Commerce-Col- legium i högsta måtto misstagit sig om den synpunkt af allmän nytta, från hvilken frå- gan först och främst måste betraktas.

Collegium finner det vara utom allt tvifvelsmål, att förbudet mot nyttjande af annan bark än ekbark varit "väsendligen verkande att främja engelska läderbered- ningen i Riket". Men hvad som egentli- gen fordras att härom undanrödja tvifvels- mål, har Collegium alldeles urakrlåtit att undersöka. Det ankommer nemligen på att veta, om någonsin de i Riket anlagda engelska garfverier blifvit drifna under iakt- tagande af det i fråga varande förbudet. Sådant har säkerligen aldrig skett, och al- drig behöt ske, i enlighet med de af Col- legium utfärdade privilegier, hvilka alltid tillåtit, att jemte ekbark använda andra

ämnen, utan undantag af något slags bark, endast med vilkor, att sjelfva garfningen ej inginge i det beredningssätt, som af ålder egentligen tillhört de under skrå lydande garfverier.

Äfven vid beredande af sålläder, hvar till ekbark är oundgänglig, kan den dock icke ensam brukas, om detta läder skall bringas till fullkomlig godhet. Sådan är min och andra svenska garfveri-idkares erfarenhet; och den låter icke vederlägga sig genom det yttrande, som General-Consuln Tottie af en engelsk garfvare inhämtat, att han endast och allenast nyttjade ekbark, hvilket åter de örige garfvare, som Tottie rådfrågat, icke påstått, änskönt de enstämmigt förklarar, att ekbarken vore utom all fråga det bästa och förnämsta garfningsämne af läder, särdeles sålläder. Den *ja-lousie*, som Tottie trott sig hos desse garfvare upptäcka, kan förklara en bristande upriktighet; och det lönar då icke, att på deras yttranden grunda begrepp, som åtminstone hos oss icke realiserat sig, och som, i fall de någon gång skulle göra det, måste förutsätta kännedom af något särskildt, här i landet ännu obekant behandlingssätt. Än mindre är det, efter konstens hos oss hittills kända regler, möjligt, att med begagnande af ekbark ensam till garfningsämne frambringa försvarligt läder af de öfriga slag, som engelska garfverierna äga tillverka. Den blandning, som är nödvändig, måste då, i fall annan bark ej får nyttjas, ske med sådana garfningsämnen, som hämtas från utrikes ort och ej blott oberäkneligen försvåra handteringen samt sätta den i beroende af communicationen med andra länder, utan ock i sin mån tynga handels-vägen, men troligen sträcka sin verkan ända derhän, att all fördel af engelska garfveriernas drifvande upphörer, så att de måste helt och hållet förfalla. Vid

den skriftvexling, som hos E. K. M. föregått utfärdandet af det ofvan åberopade nådiga Brefvet till Commerce-Collegium, gifvet den 20 Augusti 1817, har framlidne Handels- och Slöjde-fiskalen Junbeck inlemnat ett af sakkunnige personer utgifvet betyg angående svenska barksorternes olika verkan och användbarhet vid läder-beredning af särskilda slag. Detta betyg, hvilket mig torde tillåtas att i underdånighet åberopa, förekommer under litt. B. i det här bilagde tryckta exemplar af flere då ingifna handlingar.

Det är således icke förbud mot alla andra barksorter än ekbark, som varit *öf-sändtligen verkande* att främja engelsk lädersberedning i Riket. Det är tvertom afgjort, att engelska garfverierna hittills bestått endast genom den frihet, de ägt, att nyttja alla de barksorter, som funnits tjenliga. På ekbark gifves i landet ej så stor tillgång, att den skulle förslå till dessa garfveriers drifvande, om den ock vore tjenlig att ensam dertill användas. Bristen derpå skulle, genom en så utomordentligt ökad förbrukning och vid ekskogarnes ständiga aftagande, innan kort blifva sådan, att ej ens tillgång funnes för det bruk, sållädersberedningen, hvori detta barkslag ej kan af annat ämne ersättas. De engelska garfveriernas undergång vore, med ett ord, säker, ej mindre genom en sådan brist, än genom sjelfva ekbarkens obrukbarhet till handterings rätta bedrifvande; och detta — jag säger det med trygghet — är sanna ändamålet af ett garfvare-embetes ansökning i ämnet, så framt annars detta embete haft ett klart begrepp om hvad det sökt.

Den allmänna nytta, engelska garfverierna åstadkommit, är imedlertid af Commerce-Collegium medgifven och lärer vara obestridlig. Lika säkert, som det är, att

tillgång på inhemskt läder och en för säljare och köpare förbättrad ställning af handelen med beredda och oberedda hudar och skinn varit en följd af den från skrå-reglor befriade engelska läderberedningens införande, lika säkert är det äfven, att skråtvångets återställande genom denna handterings undergång skulle småningom, kanske också ganska hastigt, sätta saken på dess gamla fot, minska tillgången på dugligt läder, insöfva skrågarfveriernas idkare i det slags säkerhet och vårdslöshet, som alltid uppkommer af brist på täflan, göra dem till mästare öfver priserna så väl på råa hudar och skinn, hvilka till salu utbjudas, som på allt det läder, landets invånare förbruka, och sålunda rikta denna corporation på läderneslandets gemensama bekostnad. Lyckligt, om ej till slut äfven den fruktansvärda följden upstode, att ett skrå, som kommit i tillfälle att beherrska priset på allt svenskt läder, funne medel att, genom förbud mot utländskt läders införande, bringa ett sådant herravälde till högsta graden af indrägtighet. Ett dylikt progressift fortplantande af tvångssystemet i näringar synes vara enligt med sakens natur, och motsäges kan hända icke af erfarenheten.

Det må icke föräbaras, att garfvarskrået, i täflan med idkarne af engelska garfverier, har underlägsna fördelar. Hvad som belastar det förras tillverkning mer än de senares, skulle vara läro-år och mästernprof. Men alla de, som för närvarande drifva skrå-garfveri, hafva börjat dermed i en tid, då engelska garfveri-handteringen var i gång; och redan detta bevisar, att de vid skrå-garfveriet funnit sin räkning, enär de i annat fall heldre kunnat välja att anmäla sig till engelska garfveriers anläggande. Förklaringen ligger i den vidsträcktare frihet de äga till handterings-

drifvande på alla möjliga sätt; och följden deraf är, att ehuru den öfverklagade friheten till nyttjande af alla slags bark varit utöfvad vid engelska garfverierna så väl som vid de öfriga, det likväl i allmänhet ingalunda är skrå-garfveriets idkare, som befinna sig i mindre välstånd, än deras medtäflare.

Deremot kan väl ingen ting vara mera onaturligt och falskt, än den sats, Commerce-Collegium förfäktar, att inskränknigen till bruket af blott ekbark (om den ock i verkställigheten någonsin ägt rum, hvilket den ej ägt) skulle haft en förmånlig inflytelse på sjelfva framgången af engelska läder-beredningssättet. Omöjligen kan hela handteringen njuta fördel af någon ting, som minskar eller helt och hållet förstörer fördelarne för hvarje dess idkare särskildt.

Annorlunda har saken blifvit bedömd, äfven af dem, som blott vettenskapligt, med afseende på handteringsens procedur, tänkt fördomsfritt deröfver. Eders Kongl. Maj:ts Vettenskaps-Akademi har i dess infordrade utlåtande förklarar sin mening vara, "att ett fritt och obehindradt nyttjande af alla de ämnen och materialier, som tjena till läder-garfning, så väl för de så kallade engelska garfverierna som för alla andra garfverier, icke annat kan än vara allmänt nyttigt, helst på sådant sätt alla barksorters särskilda egenskaper och användbarhet, hvar för sig eller förenade, kunna genom den enskilda industrien säkrast utrönas och komma till allmän kändedom och allmän nytta."

Commerce-Rådet Hertzman har i sitt votum följt denna tanka och följt den ledning, som erfarenheten och tidens uplysning gifva. Han stannar vid den meningen, att förbudet mot begagnande af annan bark än ekbark till läder-beredning efter engelska sättet borde uphäfvas. Men han har gjort

sig de två betänkligheterna, att någon åt skrå-garfware ensame förbehållen rättighet komme att då uphöra och försvinna, samt att E. K. M., i anledning af väckt fråga om uphålvande af det här i staden i senare tider upkomne Tapetserare-embete, behagat i Nåder förklara, det något yttrande derom icke kunde meddelas, intill dess vederböran- des förslag i afseende på skrå-författningarna i allmänhet komme att i Nåder pröfvas. Vid dessa betänkligheter allena har Commerce-Rådet Hertzman fäst så mycken vikt, att han ansett sig äga anledning att i underdånighet hemställa, om icke E. K. M. nådigst måtte finna för godt att på enahanda sätt förfara med nu förevarande ärende, som förut med frågan om Tapetserare-embetet. Ehuru syftande till det rätta och uplyst derom, har således äfven han låtit sin tanka i det närmaste gå förlorad och inskränkt sig till ett förslag, som i verkställigheten ej skulle bära någon frukt.

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

England. Lord Hollands motion om uphålvande af acten angående Kongl. personers förmåningar (12 Geo. III) går ut derpå, att nuvarande Konungens giftermål skulle kunna anses som tvunget och uphållas. Ministrarne förklarade sig emot förslaget.

D. 19 Junii anmälde Lord Liverpool i Öfverhuset, att underhandlingarne med Drottningen icke haft önskad framgång, och att han därför hade befallning att lägga på bordet de till ämnet hörande papper. Högliga Utskottets sammanträde uppsköts än vidare. S. D. framlade Lord Castle-reagh i underhuset dessa papper, som bestå af skriftväxlingar och protocoller vid de med Drottningens fullmäktige hållna conferencer. Brogham förklarade, att skulden för de misslyckade underhandlingarne icke fölle på Drottningen; men han påstod därför icke eller, att den fölle på Konungen. — Enligt de framlagda papperen, hade underhandlingens hufvudpunkter varit: 1:o Drott-

ningens vistande utomlands; 2:o Hennes titel; 3:o afsägelse af de Henne tillhörande patronats-rättigheter i England; 4:o Hennes underhåll. En punkt, hvori Drottningens fullmäktige alls icke ville gifva efter, var uteslutandet af Hennes namn i Kyrkobönerna. — Genom framläggande af ofvannämnde papper, hafva Ministrarne svängt sig ifrån den ömtåliga frågan om öppnandet af den gröna påsen. Detta vore så mycket kinkigare, som deraf torde följa rättegång, hvilket just Drottningen yrkar, för att rättfärdiga sig.

The Times yttrar sig på följande sätt om Drottningen: "Hade hon sagt: jag är oskyldig, men undersöken icke alltför noga mitt upförande; så hade hon väl kunnat gå in på att upoffra några af sina rättigheter, för att vinna en sådan eftergifvenhet. Men hon säger: jag är oskyldig och utmanar er att undersöka mitt upförande. De enda utvägarne äro således, att antingen undersöka, eller ovillkorligt erkänna hennes oskuld; men en helt annan halva hennes motståndare tagit; de säga: Ni är, eller vi misstänka Er brottslig, och för att visa, om vi hafva rätt eller icke, vilja vi låta några få vänner i Er frånvaro genomse några få papper, dem vi förskaffat oss af Edra fiender."

D. 20 begynte man åter få förhoppningar om en lycklig utgång af underhandlingarna, i anledning deraf, att Wilberforce förkunnade en motion, hvars föremål han icke närmare ville utveckla; men man kunde af hans ord sluta, att det vore försoning.

Frankrike. Skockningarna i Paris hafva uphört. Ett djupt hemskt lugn har inträdt. Hemliga rykten säga, att rebellerne i tysthet beväpna sig. Ännu genomstryka patruller staden och täta arresteringar förefalla. — I Rennes hafva allvar samma oroligheter visat sig. Garnisonen vägrar göra tjänst och håller med borgarne. Dock förefalla inga bullersamma upträden; det endast ropas: lefve Chartan. — Äfven i Brest, Nantes och Caen hafva dylika upträden ägt rum, men blifvit dämpade.

Hela Konungens Lifgarde är arresteradt i dess casern. Fråga har varit att afskeda det; men Marskalkarne hafva afstyrkt sådant. De förefallna oroligheterna tillskrifvas allmänt nämnde corps, som genom sina provocationer föranledt dem. (Man vet, att Sigillbevararen icke nekat, det Ultras voro de upretande, och att han försäkrat, det laglig undersökning deröfver skulle anställas. Alla voro dervid försedde med dolda vapen och man finner derefter en myckenhet köppar med dolkar eller värjklingar).

Då venstra sidan i de deputerades kammare numera icke har vallagen att discutera, utgjuter den sin harm mot Ministrarne vid öfverläggningen om budgetten. Så beklagade t. ex. General Sebastiani förlusten af Frankrikes naturliga gräns (Rhen). Foy och Lameth inblandade utfall i anledning af Chartans inskränkning o. s. v.

Pairernes utskott öfver vallagen består af Marquiserne Pastoret, Clermont-Tonnerre och Fontanes samt Vicomte Montmorency. Utgången är således ej svår att gissa.

Spanien. Bref från Barcelona berätta, att nationalmilisen där varit under vapen tre dagar, emedan allmänna lugnet syntes hotadt. "Hungren efter embeten skapar nu dylika oroligheter öfver allt, där det finnes patrioter, hvilka gärna skulle vilja lefva på landets bekostnad." — I Saragossa finnes ännu gäsning; på kyrkodörrarne upsättas anslag, med hotelser mot dem, som insulterat Erkebiskopen och de andeliga. Man forskar efter uphofven till dessa afficher; och stadens besättning är förstärkt med två regimenter. — I Madrid har blifvit stiftadt ett nytt sällskap, "Ordningens vänner." — Leonska arméen är ännu på benen och sliger till 12,861 man; den commenderas af Quiroga och avantgardet (3600 man) af Riego. Deu-ne har ändtligen antagits General-Majors värdighet. — Insurgentkaprarna så godt som belägra kusterna och förderfva det lilla, som ännu är öfrigt af handeln. — I flera af Andalusiens städer har kringstrykande pack kullstörtat Constitutionsstenarna, hvilket varit så mycket lättare, som de till stor del proviseriskt voro gjorda af trä.

Konungen har förnyat Cortes's beslut om spöstraffets afskaffande.

Det säges, att de nya Cortes skola sammanträda i Alcalá de Henarce.

Tyskland. Würtembergiska Ständerna arbeta med iver och framgång. Flera af deras beslut vittna om ett ädelt bemödande att efterkomma tidens och uplysningens kraf. Monopoliers och prohibitionsförfattningars afskaffande har redan blifvit beslutet, och regeringen synes icke vilja lägga sig däremot. — Hvad de nyss samlade Darmstadtiska ständerna företaga, känner man icke; deras öfverläggningar drifvas i mörker; Darmstadtiska tidningen har icke ens nämnt, att de äro samlade. Så mycket har dock transspirerat, att tjugu deputerade redan i första sessionen protesterat mot constitutionen. — Då de deputerade i Baden erhålla sär-

skilda kallelse-bref till landtdagen, så har det förefallit märkvärdigt, att flera bland de utmärktaste icke erhållit dylika. Professor Duttlinger (en af de oförskräcktaste deputerade) har af Ministären icke fått permission att bivista landtdagen. — Erligt allmän sägen, skall Preussens constitution proclameras d. 3 Augusti, Konungens födelsedag.

Turkiet. Ali Pachas upror vinner ett allvarsammare utseende. Att han antagit Konungatitel eller låtit döpa sig är en osanning, men att han förklarar sig oafhångig, därom är numera intet tvifvel. Han drager i sin tjänst Grekiska strätöfvere, låter på det ifrigaste befästa sin hufvudstad, uprättar telegrafer o. s. v. Hvar Turkiska arméen står, visste man icke på Corfu d. 10 Maji. Den synes icke med synnerligt allvar gå till väga. — Anledningen till hela oroligheten synes vara den lust, som Porten fått till Alis omätliga skatter (hvilka upgifvas till 200 millioner).

Amerika. Det i Förenta Staterna föreslagna nya tallsystem som äsystade en försvarad införsel af utländska varar, är af Senaten förkastadt. — Bref från Trinidad omtala, att en Spansk corps under Öfverste Aran blifvit slagen i Cumana af de Columbiska Generalerna Sarasa och Monegas, hvar på 200 af den slagna corpsen gått öfver. Bolivar var under marsche att angripa la Torre vid Merida.

Stockholm. Hvad som ännu är känt af den för H. M. Konungens och H. K. H. Kronprinsens resa bestämda marcheroute skall vara följande: D. 1 till Erikslund; d. 2 vistande der; d. 3 till Fin-spång; d. 4 vistande der; d. 5 till Motala; d. 6 till Forssviks bruk; d. 7 till Åxevalla; d. 8 till Fremmestad; d. 9 till H. M. Konungens egendom Nordkarr, där H. M. dröjer öfver en dag och det öfriga af marcherouten bestämmes. D. 13 tros H. M. vara i Christiania.

Då den subscription, som vid arméen ägt rum till uppresande af Konung Carl XII:s stod, icke blifvit tillräcklig för ändamålet, har H. M. Konungen behagat därtill anslå den erforderliga summa; och kommer det, som genom subscriptionen är samladt, att användas till piedestal. Stoden lärer blifva placerad vid Artillerigården.

Härmed följer ett Bihang.

Bihang till Stockholms Courier N:o 54.

d. 6 Julii 1820.

Kongl. Commerce-Collegii underdåniga utlåtande till Kongl. Maj:t i frågan om nyttan af förbudets fortfarande emot nyttjande af annan bark än ekbark vid de så kallade engelska Garfverierne: dateradt Stockholm den 1 Decem-ber 1819.

Sedan hos Kongl. Maj:t Garfware-Embetet i Stockholm i underdånighet anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes i Nåder meddela Commerce-Collegium föreskrift, att vid utfärdandet af Privilegier på så kallade Engelska Lädergarfverier, icke tillåta annat beredningssätt, än det med Ekbark, och att, vid öfverträdelse af detta vilkor, alla vederbörande, både de som redan erhållit, och de, hvilka framdeles tilldelas dylika Privilegier, antingen måtte fällas till ett emot förbrytelsen svarande vite, eller ock förklaras förlustige af de erhållne Privilegierna, samt i begge fallen allt det Läder, som träffas under beredning med annan än Ekbark, anses förbrutat och till någon fattig-anstalt hemfallet; så har Kongl. Maj:t uti Nådige skrifvelse af den 20 Augusti 1817, behogat gifva Collegium tillkänna, att som Kongl. Brevet af den 27 April 1774 för-mär, att tills vidare icke någon förändring uti det vid Engelska Garfverierne dittills brukliga berednings-sätt med ekbark må tillåtas, eller någon annan, än nyss berör-de slags bark vid sådane Garfverier nytt-jas, och detta stadgande, på Nådige befall-ning allmänneheten kungjordt genom Col-legii Kungörelse af den 5 Maji samma år, ännu tjänade till esterrättelse; hade Kongl.

Maj:t, som i Nåder funnit den af Colle-gium, uti åtskillige i sednare tider utfär-dade Privilegier, lemnade tillåtelse, att vid Engelska Garfverier, jemte ekbark, nyttja andra till läder-beredning tjenliga ämnen, endast hafva afseende på sådane garfnings-ämnen, som icke under namn af bark kun-na hänföras, velat i Nåder förståndiga Col-legium så väl att, genom allmän Kungö-relse, förklaring härom utfärda, som ock att hädanester tills vidare vid Privilegiens beviljande för Engelska Garfverier, ställa sig till underdånig esterrättelse ordalydelsen uti Kongl. Brevet af den 27 April 1774, hvarjemte Kongl. Maj:t, som ansett något ytterligare ansvar, än som redan är stadgad för öfverträdelse af förbudet emot nyttjande af annan bark än ekbark vid Engelska Garf-verierne, för det närvarande, icke vara af nöden, funnit godt i Nåder anbefalla Collegium att icke allenast afgifva under-dånigt Utlåtande öfver den af Handels- och Slöjde-Fiscalen P. J. Junbeck, uti dess i detta mål afgifne underdåniga påminnelser, på anförde skäl gjorde anhållan om sär-skildt tillstånd, att vid sitt Engelska Garf-veri nyttja gran- och björkbark, utan ock att, efter Vettenskaps-Akademiens hörande och inhämtande af alla andra nödiga up-lysningar i ämnet, i allmänhet sig i under-dånighet yttra, huruvida det är nyttigt, att förbudet emot nyttjande af annan bark än ekbark vid Engelska Garfverierne ännu vi-dare fortfar; i hvilket afseende handlin-garne i målet till Collegium öfverlemnades.

Enär Collegium, efter Eder Kongl. Majts Nådige befallning, hört Vettenskaps-Akademien i detta ämne; har Akademien;

nti afgifvet utlåtande förmält: att största delen af trädslags bark, som blifvit undersökt, funnits innehålla, jemte andra och för hvarje art olika beståndsdelar, ett eget ämne af särskild natur, som man kallat garfämne, hvilket innehålles i olika barkslag till olika mängd samt i olika föreningar och proportioner, blandadt i barkens öfriga beståndsdelar; att fastän det är egentligen garfämnet, som förvandlar huden till läder, eller som det kallas gör henne gahr, hafva likväl de öfriga beståndsdelarne af barken, ehuru i mindre väsendtlig mån, inflytande på lädrets biegenskaper såsom färg, böjlighet m. m. äfvensom på den tid som fordras till läderberedningen; att emedertid den första och hufvudsakligaste skillnaden vid de olika barkslagens användande till garfning beror af deras större eller ringare halt af garfningsämne, i förhållande hvarest olika quantiteter af dem erfordras till garfvande af samma quantum läder; att ehuru bland barkslagen, den af Ek, nemligen den inre, som ännu icke förtorkats, och helst af unga träd, varit ansedd hysa mest garfämnet; hafva likväl de af flere Chemister gjorde undersökningar visat, att flere barksorter närma sig till samma halt och att några af videslagen äfven gå deröfver; att det väl säges, det ekbark allena nyttjas i England till beredande af det berömda engelska lädret, men att derom dock saknas fullkomligt detaillerade underrättelser; att då försök till läderberedning, i smått anställda, blifva både i practiskt och vetenskapligt afseende onyttiga och Vettenskaps-Akademien icke kunde äga en detaillerad kännedom af garfveri-handteringens flere behandlingssätt eller om den inflytelse på productens beskaffenhet samt skillnad i kostnaden, som förändringar kunna förorsaka, hvaröfver Akademien icke eller kunde gifva något theoretiskt bedömande; ansåg Aka-

demien sig likväl, i anledning af den framställda frågan, kunna lemna det yttrande, att ett fritt och obehindradt nyttjande af alla de ännen och materialer, som tjena till lädergarfning, så väl för de så kallade engelska Garfverierne som för alla andra Garfverier, icke annat kan än vara allmänt nyttigt, helst på sådant sätt alla barksorters särskildta egenskaper och användbarhet, hvar för sig eller förenade, kunna genom den enskilda industrien säkrast uttröas och komma till allmän kännedom och allmän nytta.

Ehuru Collegium, för sin del, ej tviflat, att läderberedningen i England verkställes med ekbark, har likväl Collegium, i anseende till den af Vettenskaps-Akademien derom i förenämnde måtto väckte fråga, updragit General-Consuln i London, C. Totte, att förskaffa sig och till Collegium inkomma med tillförlitlig underrättelse, huruvida i England ekbark finnes öndyckligen nödig vid en fullkomligt god beredning af läder, särdeles sälläder, eller om och hvilka andra barkslag eller garfnings-ännen anses kunna med lika förmån och verkan användas och äfven i sådant ändamål vanligen begagnas; i anledning hvaraf General-Consuln anmält, att, enligt de uplysningar, han i detta ämne inhämtat, ekbark i England alltid nyttjas och föredrages för andra barksorter, men att då densamma ej kan erhållas, man betjenar sig af andra garfnings-ännen; att Consuln önskat erhålla skriftligt svar från de Garfvare och andra personer, som han i detta ämne rådfrågat; men att ehuru han i sådant ändamål skrifvit till dem, hade de likväl personligen infunnit sig hos Consuln; alla hade likväl instämt deri, att ekbark utan allfråga vore det bästa och förnästa ämne till beredning af läder, särdeles sälläder, och

en bland de af Consuln rådfrågade Garfvare, som troligen vore den första där i Riket, hade upgifvit, att han sjelf endast och allenast nyttjade ekbark.

Garfvare-Embetet i Stockholm, som erhållit del af hvad så väl Vettenskaps-Akademien som General-Consuln Tottie sig yttrat, här till Collegium inkommit med en skrift, hvori Embetet, lika som tillförene, sökt ådagalägga, att ekbark är oundgänglig vid läderberedning på Engelska sättet och erbjudit sig att utsätta en belöning af 1000 R. d Banco för den, som under riktig tillsyn kan uti ett af Embetets Garfveri-verk, i närvaro af tvänne Embetets Ledamöter, bereda et fullkomligt godt engelskt läder med andra, här i Riket tillgänglige barksorter, än ekbark; om hvilken belöning Embetet anhållit, att Kungörelse måtte utfärdas, i händelse någon tvifvel skulle upstå om nyttan af nu gällande författningar angående beredningssättet vid engelska Garfverierne.

Efter infordrandet af förenämnde yttranden och uplysningar, får Collegium nu i underdånighet yttra sina tankar i förevärande ämne.

Redan för längre tid tillbaka insågs nödvändigheten af anstalter till den inhemska läder-tillverkningens befordran och utsträckande till beredning af sådane mera dyrbara lädersorter, som, i synnerhet för de bättre folk-classernas behof, måste i stora quantiteter införas från utländska orter. Och som engelska beredningssättet hade ett erkänt företräde framför det i andra länder vanliga; så utgjorde ett föremål för omsorg, huru pålitlig kunskap derom måtte vinnas och med framgång användas. I sådan afsigt blef, på allmän bekostnad, en utsedd person afsänd till England, för att der inhämta kännedom af samma berednings-

sätt; och de underrättelser, som derigenom erhöles, medförde en bekräftad öfvertygelse, att ekbark var det garfnings-ämne; som oundvikligen fordrades, så framt lädret skulle upå fullkomlig fasthet och godhet, och att följaktligen den anstalt, som hufvudsakligen blefve af nöden, var att befämja läder-beredning med sådan bark. För at med detta ändamål kunna förena de borgerliga corporationers rätt, som gjort den öfriga betydliga läder-garfningen till sitt yrke, blef beredning på engelska sättet med ekbark uplåten, i egenskap af fabriks-handtering, till hugade personers täflan, med det uttryckliga vilkor, att de icke skulle begagna sig af annan bark. Efter hand har ock antalet af större och mindre inrättningar för sådan läder-beredning tillväxt, och verkan deraf varit, att införseln af utländskt eller egentligen engelskt läder, som förr ansågs oundgängligt, mer och mer aftagit och lemnat rum för en både utvidgad och förbättrad förädling af de, så väl inom Riket fallande, som från utrikes orter inkommande rå hudar. En jemförelse emellan läderimportationen, i förra och senare tider, är så mycket mera tillfredsställande, som förbrukningen af den art sko-arbeten, hvartill bättre lädersorter nyttjas, naturligtvis tilltagit med både folkmängden och höjelsen för luxe.

Det är således utom allt tvifvelsmål, att bestämmandet af förenämnde vilkor för personer, som anmält sig at drifva läderberedning på engelska sättet, varit väsendtligen verkande att främja sådan läder-beredning i Riket. I fall tvärtom ett fritt och obehindradt nyttjande af alla barksorter vore allmänt nyttigt och mest bidragande till handteringens befordran; så borde bevis derpå finnas uti läder-beredningen vid den stora mängden af de i alla Rikets stä-

der spridda Garfverier, hvilka en sådan frihet aldrig blifvit betagen och följakteligen skulle, i denna handtering, vara på ett fördelaktigt sätt utmärkte framför de verk, hvilkas rörelse blifvit inskränkt till bruket af ekbark. Detta lär likväl ej af någon kunna påstås. Att, i senare åren, åtskillige Skrå-garfverier företagit och med framgång idkat läder-beredning med sistnämnde barkslag, är en följd af den eftersyn och väckelse till tällan, som de inrättade engelska Garfverierne medfört, och vittnar, äfven i detta fall, om den ifrågavarande författningens förmånliga inslytelse. Oaktadt allt hvad nyare vetenskaps-idkare upgifvit angående särskilda garfnings-ämnen, hvilka troligen ej kunnat med förmån användas i stort, har äfven i England ekbark bibehållit sitt företräde; hvilket jemväl instämmer med de af General-Consuln Tottie meddelte under rättelser. Omständigheterna föranleda således ej till någon förändrad öfvertygelse i förevarande ämne: och då en långvarig erfarenhet bekräftat nyttan af det ifrågavarande vilkor, hvarunder en myckenhet engelska Garfverier blifvit anlagde; vore, efter Collegii tanka, oförenligt med ett godt ändamål, att detta vilkor skall eftergifvas eller häfvas och deras idkare lemnas tillfälle att sysselsätta sig med läder-beredning af annan art, än den man önskat blifva igenom dem befördrad.

Men det är ej blott af sådane skäl, som man måste finna betänkligt, att ändra hvad som blifvit förordnad angående läderberedning på engelska sättet med ekbark. Härvid förekomma äfven andra considerationer, som ofelbart förtjena afseende.

Då läder-beredning med ekbark är medgifven personer af alla stånd, och tillåtelse till dess idkande meddelas en hvar

af god fräjd, som sig anmäler; utgör deremot den icke mindre angelägna och ännu betydligare beredningen af en mängd lädersorter, för hvilken andra barkslag finnas tjenliga, en af de näringar, som tillhöra Borgareståndet, och till hvilkas utöfvande rättighet ej kan förvärfvas på annat sätt, än efter användande af vissa läro- och arbets-år samt Mästareprofs afläggande, i den ordning gällande Författningar föreskrifva. Att nu utan afseende derpå, tillåta idkare af den förra, eller Engelska beredningen, att sträcka sin rörelse äfven till den senare, hvilken då kunde af en hvar, med undvikande af nämnde författningars efterföljd, utöfvas; vore således detsamma, som att uplösa den talrika Borgare-Class i alla Rikets Städer, som ingått i handeringen, i förlitande på säkerhet i allmänna stadgar, och emot åtnjutande af de deruti bestämda Näringsförmåner, måste uppfylla vissa förbindelser och skyldigheter i Staten. I fall man vore böjd för en slik upplösning eller för uphäfvan det af hvad som kallas skrå; torde likväl böra besinnas, att man ej, utan orättvisa, kan skrida till ett sådant steg annorlunda, än i sammanhang med förändring af, så väl fastställda Beskattnings-grunder, som den stadgade allmänna fördelningen af medborgerliga rättigheter, och att de dervid förekommande ömtåliga frågor på det närmaste röra sådane Ståndsförhållanden och särskilda intressen, som äro en följd af den antagne Samhälls-ordningen.

Läder-beredningen är ej den enda handtering, som blifvit fördelad emellan tre särskilda och, i anseende till rättigheter, olika lottade klasser af Idkare: Skråhandverkare och Fabricanter. Man finner, på

enahanda

enahanda sätt, Målare och Tapetmålare skilde, de förra med oinskränkt, de senare med en till anstrykning af rum inskränkt arbetsrätt; likaledes Skomakare, som utöfva handverket i hela dess vidd, och Barnskomakare, hvilkas arbets-rätt ej sträckes utöfver förfärdigandet af Barnskor. Sådane med borgerliga Classificationer förenade närings-fördelningar måste utan tvivel fördragas, intill dess att omständigheterna föranleda till deras häfvande på ett sätt som ej medför olägenheter, större än dem man vill afhjelpa. Huru grannlaga Eder Kongl. Majt funnit frågan om rubbning af Skrå-Corporationer, kan synas deraf, att, uppå framställning angående nödvändigheten af en mera utsträckt frihet, att förrätta sådane möblerings-arbeten, som ehuru de af ålder ej utgjort något Skrå-handverk, ett i senare tider tillkommit, så kalladt Tapetserare-Embete, det enda i Riket, förment böra vara detsamma förbehållne, Eder Kongl. Majt enligt Nådig skrifvelse den 16 sistledne September förklarar, att något yttrande derom ej kunde meddelas, intill dess vederbörandes förslag i afseende på Skrå-författningarne i allmänhet, kommer att i Nåder pröfvas.

I anseende till allt detta, och enär de, hvilka sökt och erhållit tillstånd att drifva läder-beredning på Engelska sättet, frivilligt underkastat sig det dermed förenade vilkor, att ej nyttja annan bark än ekbark, och således icke äga ringaste orsak till klagan öfver dess handhafvande; finner Collegium visserligen ej skäl, att i underdånighet tillstyrka, att detta vilkor må uphöra, såsom en anstalt, hvilken ledande till kränkning af de under skrå lydande Garfveri-idkares rätt, tillika skulle, långt ifrån

att åstadkomma någon allmän nytta, tvärtom medföra en deremot stridig verkan. Och som en Författning, hvilken till befördran af ett gagneligt ändamål funnits nödvändig, ej bör sakna aktning och efterlemnad; tror Collegium sig äga all anledning att i underdånighet hemställa, att, i enlighet med hvad Collegium uti underdånigt betänkande af den 23 October 1816 föreslagit, det må i Nåder förklaras, att derest ägare af sådane läderberednings-verk efter Engelska sättet, som under Manufactur-Privilegiernes skydd redan äro eller framdeles blifva anlagde, skulle beträdas med det missbruk, att vid sina Garfverier begagna sig af annan bark än ekbark, de böra anses förfallne till det ansvar, att, jemte förlust af de erhållne tillstånds-brefven, hafva förverkat ej allenast allt det läder, som träffas under beredning med sådane otillåtne barksorter, utan äfven de partier af sistnämnde barkslag, som vid deras verk kunna finnas uplagde; Och torde värdet af de förbrutne varorne böra på det sätt fördelas, att ena hälften deraf komme att tillfalla åklagaren och den andra hälften närmaste Fattig-inrättning.

Då de skäl, som nu blifvit i underdånighet anförde, ådagalägga angelägenheten deraf, att förbudet emot nyttjande af annan bark än ekbark vid engelska Garfverierne än vidare må fortfara, finner Collegium sig ej böra i underdånighet gifva anledning dertill, att, med undantag af författningarnes allmänna föreskrift i berörde afseende, Handels- och Slöjde-Fiscalen Junbeck må erhålla särskildt Nådigt tillstånd, att vid sitt engelska läder-garveri nyttja gran- och björkbark.

De till Collegium i Nåder öfverlem-

nade handlingar, jemte vederbörandes in-
fordrade yttranden, bifogas i underdånighet,
tillika med ett Protocoll-utdrag, innefat-
tande den vid detta ärendes förbehållande
i Collegium, af en bland Collegii ledamö-
ter anförda särskilda mening.

Collegium framhärdat &c.

A. N. EDELCRANTZ:

C. Lenngren; S. N. Cassström; J. A. Hertzman; J. A. Leyonmarck; E. W. Brandel.

(L. S.)

J. H. von Sydow.

Likheten med Kongl. Commerce-Collegii Registratur, intygar

A. HULTHIN.

Kongl. Com. Coll. Auctarie.

STOCKHOLMS COURIER

Måndagen den 10 Julii.

Sine ira, studio et metu.

NÄRINGSFRIHET.

(Forts. och slut från N:o 54.)

Skulle frågan om engelska garfveriernas räddning från undergång komma att bero af vederbörandes förslag om Skråförfattningarne i allmänhet; så skulle räddningen troligen komma för sent, åtminstone för de idkare af dessa garfverier, som nu finnas. Detta förslag bör visserligen ej kunna syfta på någon utvidgning af skrå-systemet, än mindre, i sådant fall, få framgång; och man inser således icke, hvad gemenskap det skulle kunna äga med frågor om nya band på industrien. Eders Kongl. Maj:ts nådiga afsigt, att mer och mer lossa henne ur dess fjättrar, har redan visat sig omisskännelig; och bland utvägarne att genomdriva en så nådig och välgörande afsigt lär visserligen den säkraste vara att efter hand bevilja frihet åt hvarje yrke särskildt, så fort sig göra låter.

Den andra betänkligheten, som Commerce-Rådet Hertzman framställt, eller ömtåligheten af Skrågarfvarnes rättigheter, som utgör grund-ämnet af Commerce-Collegii lära, hörer till det andra slaget af misstag, jag åtagit mig att bevisa, och hvartill jag nu underdånigst utbeder mig att få öfvergå. Jag betraktar då saken med afseende på de enskildas ömsesidiga rätt, hvilkas väl-

färd, så väl som deras gagnelighet för samhället, derunder beror.

Sedan jag i underdånighet sökt visa, att engelska garfverierna i Sverige aldrig bestått eller kunna bestå med iakttagande af det vilkor, Commerce-Collegium föreslår, och de aldrig förr varit skyldige att lyda; så torde, i och med detsamma, vara tillräckeligen ådagalagdt, att en rättighet för idkare af dessa garfverier går förlorad, om de bringas till åtlydnad af ett sådant vilkor. Om det är falskt, hvad Collegium antager, att en långvarig erlarenhet bekräftat nyttan af detta vilkor; om det tvertom är afgjordt, att aldrig ett sådant vilkor blifvit efterlevadt, i fall det ock yore i Collegii tillstånds-bref menadt; så är fråga nu ej heller, på sätt Collegium föreställer sig, om häfvande af ett dylikt vilkor eller beredande af något nytt tillfälle för garfveri-idkare att sysselsätta sig med läder-beredning af annan art, än den man önskat blifva genom dem befördrad. Frågan är i stället, huruvida medborgare, som omfattat ett yrke, från hvilket de ej önska att utestänga någon annan, och som de endast lofvat sig att få fortsätta, sådant de det emottagit och redan i lång tid opåttalt begagnat, skola vråkas ur en besittning, hvarvid de på god tro, med loflig tillit till beviljade friheter, fästat sina beräkningar, ofta sin medborgerliga tillvarelse och sin

jordiska välfärd. För att kunna drifva den satsen, att dessa medborgare "ej äga rin-gaste orsak till klagan öfver handhafvandet" af det vilkor, som omtvistas och som de sägas hafva "frivilligt underkastat sig", borde Commerce-Collegium också kunna påstå, att i de tillståndsbref, det låtit utfärda, detta vilkor vore på något sätt uttryckt. Nu då sådant icke skett, hafva dessa tillståndsbref endast tjent att förleda och be- draga, i fall de efteråt förklaras hafva åsyf- tat, hvad de icke innehållit, och de såle- des endast tjent att störta deras innehaf- vare i olycka, i stället att bereda dem de fördelar, som deras ägande lofvat.

Till rättfärdigande af ett sådant miss- öde lærer ej någon grund kunna sökas uti Kongl. Brevet af den 27 April 1774, hvil- ket stadgar, att tills vidare icke någon för- ändring i det vid engelska garfverierna dit- tills brukliga beredningssätt med ekbark finge tillåtas, eller någon annan än nyss berörde slags bark vid sådane garfverier nyttjas. Vid detta *tills vidare* har hvarje garfverier idkare ägt fästa sig, som i sitt ef- ter 1774 utfärdade privilegium af samma embetsverk, till hvilket det nådiga Brevet afgått, ej funnit det deri omtalte vilkoret utsatt. Han har ägt förlita sig derpå, att verkan af det *tills vidare* gifna stadgandet uphört, då Commerce-Collegium kunnat i tillståndsbrefven lemna obegränsad rättig- het, att jemte ekbark använda andra ämnen, endast sjelfva garfningen ej inginge i skrå- garfveriernes beredningssätt.

Man borde, kanhända, icke glömma allt detta, när man, i fråga om allmänna för- fattningar och allmänt gagn, ådagalägger mycken sorgfällighet att vårda enskildas rättigheter. Att människans och medbor- garens anspråk måste vika för skrå-borga- rens, det ligger i sjelfva begreppet af skrå och får ej stöta någon, som är af ödet

dömd att lefva, der skrå-inrättningar finnas. Men så vida skrå-rättigheterna ej äga att slå under sig allt, hvad människan och med- borgaren tillkommer, lærer det vara obe- stridligt, att de böra hållas inom sina be- stända gränser, och andras rättigheter vara lika heliga, så länge de ännu icke äro skrätet underlagda. Rätt för alla är till slut yt- tersta grunden äfven för skrå-rätt, och man borde uphöra att förfäktas denna senare, i fall man ville alldeles åsidosätta den förra. Att sådan icke varit Eders Kongl. Maj:ts Commerce-Collegii mening, bevisas af den omsorg, det gifvit åt försvaret af garfvere- embetets rätt och fördel.

Tydligt torde det vara, att allt, hvad Collegium härom sagt, vederlägges af de an- märkningar, jag här ofvan i underdanighet framställt, öfver garfvere-embetets redan så långvariga bestånd och välmåga under tillvarelsen af den frihet, detta embete nu söker framtaga sina medtäflare. Om någon- sin engelska garfveri-handteringens upkomst var ett intrång på garfvere-skråets område; så är likväl den tid längesedan förbi, då någon garfvere lefde, som ägt burskap före engelska garfveriernas införande. Alla de, som efter den tiden vunnit det, hafva *frivilligt* (för att nyttja Commerce-Collegii ord) *underkastat sig vilkoret*, att lefva tillsam- mans med engelska garfveri-handteringen och dess idkare, alldeles i samma tillstånd, som hvar och en fann dessa för sig, då han i burskapet inträdde. Allt hvad Com- merce-Collegium anförer om våda, för up- lösning af den talrika borgare-class i alla Rikets städer, som ingått i handteringen, förfaller då vid denna enda anmärkning; och med detsamma försvinner allt, hvad som efter Collegii tanka borde besinnas, "i fall man vore böjd för en slik uplös- ning", nemligen "att man ej utan orättvisa kan skrida till ett sådant steg annorlunda,

”än i sammanhang med förändring af så väl fastställda beskättnings-grunder, som den stadgade allmänna fördelningen af medborgerliga rättigheter, och att de dervid förekommande ömtåliga frågor på det närmaste röra sådane ständs-förhållanden och särskilda intressen, som äro en följd af den antagna samhälls-ordningen.” Skadligare hädanefter, än de hitills varit, blifva icke de engelska garfverierna i något afseende derigenom, att de få behålla samma fördelar, som de alltid gagnat.

För hvad ändamål Commerce-Collegium funnit nödigt erinra, att äfven andra handteringar än läderberedningen äro fördelade imellan skråhandtverkare och fabrikanter; att således målare måste tåla bredvid sig tapetmålare, och skomakare tåla barnskomakare, utan att tapetmålare och barnskomakare äga någon annan arbetsrätt än den, som äfven tillkommer skrå-målare och skråskomakare — för hvad ändamål detta omtalas, säger jag, är svårt att inse, då man eftersinnar, att deraf följer ingen ting annat, än hvad som synes vara raka motsatsen mot Collegii mening, nemligen att skråhandtverk någon gång både kunna och böra nthärda fri täflan med skråfria handteringar, åtminstone i någon del af sitt område, eller just så, som idkarne af engelska garfverier önska att se sitt förhållande till skrågarfveriernes yrke allt framgent fort fara. Det är då undrånsvärdt, att motarbete friheten i detta förhållande, när man ej blott medgifver, utan äfven påyrkar, att ”sådane, med borgerliga classificationer förenade närings-fördelningar,” som imellan målare och tapetmålare, skomakare och barnskomakare, ”måste fördragas, intilldess omständigheterna föranleda till deras uphäfvande på ett sätt, som ej medförer olägenheter, större än dem, man vill afhjelpa.”

När tiden till detta häfvande en gång kommer — man bör förmoda, att ett Commerce-Collegium, som i så många mansåldrar redan varit verksamt, hunnit göra något till dess förberedande — hvad är det väl då, som detta Collegium vill hafva häfvat? Är det skråhandtverkerierna, som skola vika för de friare handteringarne, eller tvertom? Man stannar i en förlätlig ovisshet om Collegii mening häröfver, då man ser det begagna ett sådant tillfälle som detta, för att till skråets fördel tillstyrka indragning af en redan existerande frihet. Det är ej på detta sätt, som man fortgår till det stora målet, att omsider öfverlemnna national-industrien åt dess obehindrade utveckling.

Till slut måste jag i underdånighet anmärka, att Collegium, i förslaget om påföljderna för öfverträdandet af det tillstyrkta förbudet, gått längre, än sjelfva de sökande, som väckt frågan och föranledt Collegii hörande deröfver. Då dessa nöja sig att föreslå etdera, vite svarande mot förbrytelsen, eller ock förlust af privilegierna; tror sig deremot Collegium äga all anledning hemställa, att de, som öfvertråda förbudet, skulle, jemte förlust af de erhållne tillstånds-brefven, hafva förverkat det hos dem under beredning varande läder samt sina förråder af otillåten bark; hvilket, ehuru meningslöst upställt, lärer vilja betydya, att jemte tillstånds-brefven äfven läder och barkförråd skulle vara förverkade. Och för denna stränghet har Collegium ej funnit något hinder deri, att E. K. M:ts nådiga Skrifvelse, som innehåller remissen till utlåtande, icke anbefallt Collegium att besvara annat än frågan, huruvida det vore nyttigt, att det då i Näder gifna förbudet mot nyttjande af annan bark än ekbark vid engelska garfverierna ännu vidare fortfore, samt E. K. M: genom detta nådiga

Bref förklarar Sig i Nåder anse något ytterligare ansvar, än som redan är stadgadt, å den i fråga stälde öfverträdelsen, för det närvarande icke vara af nöden — ett ansvar, som nemligen aldrig kunnat åbringas ägaren af något garfveri, försedt med sådane efter år 1774 utgifna privilegier, som utan inskränkning tillåta nyttjande af *andra ämnen* jemte ekbark.

Jag vågar, på dessa skäl, för min del i underdånighet utbedja mig, att E. K. M., med förkastande af de meningar, som Commerce-Collegii underdåniga utlåtande innehåller, värdes i Nåder tillåta, att det genom nådiga Skrifvelsen af den 20 Augusti 1817 stadgade förbud emot nyttjande af annan bark än ekbark vid engelska garfverierne ej vidare fortfar, utan dessa garfverier å nyo komma i åtnjutande af den frihet, som deras tillståndsbref eller så kallade privilegier utlofva. Jag har väl vågat tro, att de af mig i underdånighet anförda grunder gälla äfven för beviljande af dylik frihet åt de verk, som hädanefter kunna komma att anläggas; men för den enskilda rätt, jag i underdånighet tror mig äga, i kraft af mitt tillståndsbref, är det tillräckligt, om E. K. M. endast återskänker nämnde frihet åt de redan befintliga garfverier, som deraf varit i besittning.

Med djupaste undersåtliga vördnad, nit och trohet framhärdar

Stormäktigste Allernådigste Konung

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste tropligtigste
undersåte

OLOF WINGREN.

Det af Handels- och Slöjde-fiskalen Junbeck ingifne åberopade betyget lyder sålunda:

1:o Att björkbark med mycken fördel nyttjas i stället för rågmjöl till så kallad

svällning af allt slags sålläder, och att detta barkslag, lämpligen blandadt med ekbark, åstadkommer det vackraste, fastaste och mest slitbara sålläder.

2:o Att med undantag af blankläder, hvilket på köttssidan alltid blir vackrare, då det beredes med ek- än annan bark, alla andra lädersorter beredas både lika goda och lättare med gran- och vide- än med ekbark, samt 3:o Att till garfveri och Carduansmakeri hörande skinnberedningen i allmänhet alldeles icke hyarken för fägring eller styrka fordras annan än gran- eller videbark dels med dels utan tillsats af mjölbärsris; sådant allt varder härigenom uppå begäran till bevis meddelt. Stockholm den 21 Januarii 1817

C. J. FRÖSSÉN Carduansmakare.

LORENTZ DJURBERG Garfvaremästare och borgare i Stockholm.

J. EKEGREN för d. Carduansmakare i Sala.

Vid den lära, som på ett ställe i de underdåniga påminnelserna antydes, att tvångssystemet i näringar fortplantar sig progressift och skulle till och med kunna blifva en naturlig orsak till band på utrikes handeln, har kan hända mången, lika med oss, vid första påseendet studsat. Imedlertid uthärdar denna lära en icke så obetydlig estertanka. Om en vara får fritt tillverkas af hvar och en, och ingen dervid gynnas framför en annan; så visar det sig, om denna varas tillverkning lönar sig och kan med fördel drifvas i landet. Blir priset äfven då högre än utländningens; så uphörer man med tillverkningen och ropar på frihet att importera varan. Man har då lika liten fördel af att tillverka den, som att skaffa sig den från inhemsk production. Kan man åter hålla pris med utländningen; så fortfar man att inom lands förse sig med sitt behof, derest icke andra,

ännu förmånligare näringar draga arbetskraften från den i fråga stälde varan. Kan man med fördel undersälja utländningen, utan att finna andra ändock mera lönande föremål för sin flit; så stiger tillverkningen ända till export. I intet fall kommer man på den tankan att önska sig införselförbud.

Men stadga en skrå-inrättning, d. v. s. gör varans pris beroende af någon ting annat än fri täflan — och man vet aldrig mer, om dess tillverkande bär sig af egen kraft, eller ej; man ser blott, att den tillverkas och att tillverkarne finna sin fördel dervid. Kan då denna fördel ej förernas med fri införsel, emedan varan ej håller pris med utländsk vara; så måste skrået ropa efter införselförbud. Behöfver det åter, för sin utkomst, icke sådant förbud; så kan det likväl önska sig det, för att öka sin vinst; och ingen förmår beräkna, huru långt den härigenom understödda stegring i pris går öfver den höjd, som utgör skäligen vinst.

Så fortplantar sig tvångssystemet — dess gräns kan ej bestämmas. Om det någon gång skulle hinna fulländas; så skulle väl till slut ingen ting få göras af andra än invigda och inskrifna; och man finge ingalunda förundra sig att se människor med burskap att plöja, andra med burskap att hämta vatten, ännu andra med burskap att klippa får, mjölka kor, skära säd, binda den i kärivar, köra den hem, inlägga den i ladan, tröska den, mala den (som redan är en privilegierad handtering) — allt särskildt och allt med förbud för hvar och en att någonsin inblanda sig i den andras näring. Till och med rättigheten att gå, stå och sitta, kunde fördelas människorna imellan. Äta, dricka, sova, och vissa andra naturbehof blefve de svåraste att bringa under fullkomlig skråform och klassifikation.

Skämt för sig. Friheten allena är det, som har sin begränsning i sitt eget väsende. Att all handtering må vara tillåten, så långt den icke fordrar andras uteslutande, det är det enda närings-system, som någonsin kan blifva fulländadt. En tröstande tanke är det imedlertid, att ända till dess friheten hunnit detta mål, skall hvarje framsteg, hon vinner, leda till ett lika progressif tillbakagående från näringstvånget, som dess inrotande varit progressif. Ingen ting kan stå stilla. Får ej skrå-systemet börja att åter gripa allt vidare omkring sig; så måste det fortsätta sitt återtåg, ehuru långsamt och i hvad god ordning det än må ske.

Att äfven Kongl. Commerce-Collegium icke alltid förkastat denna lära, eller ställt i fråga, huruvida man borde vara böjd för *uphäfvande af hvad som kallas skrå*; det ämna vi innan kort styrka med ett talande exempel.

I det ämne, som nu sysselsatt oss, torde det, som blifvit sagdt, för närvarande göra tillflyllest. En anmärkning bland de flera föga betydande, som kunde tilläggas, vore, att om skrå-garfverierna finna sig af de omtalte läroären och mäterproffen besvarade framför engelska garfverierna, dessa deremot få vidkännas hallstämpling af hela sin tillverkning, medförande en icke obetydlig afgift, från hvilken skråhandteringen är befriad.

Till slut våga vi i förhand utbedja oss våra läsares tålmod, i fall vi genom motsägelser på en eller annan väg skulle nödgas återkomma till detta ämne, hvilket efter vår öfvertygelse ej blott dertföre bör väcka deltagande, att det handlar, såsom i början sades, om hvars och ens rätt, som nöter skor, utan äfven, och i synnerhet, dertföre, att den i fråga stälde näringsgrenen är kanhända den, som i erfarenheten med största framgång vederlagt skrå-försva-

rarnes föregifvande om deras monopoliers gagnelighet för det allmänna, och tydligast bevisat, att befrielse från detta onaturliga tvång är tvertom det, som i allt främjar allmän och enskild förkofran.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Spanien. Allmänna tänkesättet har en karaktär af ädel uphöjning öfver partihat och bitterhet. De förra Ministrarne och regeringens verktyg (Hert. af Alagon, Pizarro, Eguia, Lozano de Torres, Hert. af S. Fernando m. fl.) glömmas och få i fred såsom privatmän lefva i landet. Afrancesados och sjelfva Persas behandlas med skonsamhet; och man tror, att ett bland Cortes's första beslut blifver en fullkomlig förgätnhet af det framfarna. Den ende, mot hvilken hatet icke vill minskas, är Elio. Gaceta de Valencia yttrar sig med häftighet om dröjsmålet med hans lagförande.

I Amerikanska tidningar läses ett märkeligt år 1818 skrifvet bref af Förenta Staternas då varande Minister i Spanien, Erving, en man hvilken, såsom en stolt republikan, säkert icke smickar. Brevet lyder så: "Det finnes en grof villfarelse, som jag gerna skulle vilja tillrättavisa, den nemligen att tillskrifva Ferdinands karaktär och böjelser allt det dåliga, som här händer. Då han först återkom till Spanien, visade han sig benägen att göra allt, hvad det allmänna bästa kunde fordra; men han blef, genom onda råd, vänd från dessa tankar. Korteligen, de kommo till honom, såsom en häst kommer, att låta sadla sig af er; och då var en naturlig följd, att han satte sig up. Sedermera hafva de gjort allt möjligt, för att fördärfva hans sinne; men hans böjelser hafva förblifvit oförderfvade, visst icke republikanska, det måste man märka, men faderliga. Men där finns icke en, som understödjer dessa böjelser; tvertom håller man Konungen i okunnighet om det verkliga tillståndet. Icke felas honom naturliga egen-skaper; men han behöfver undervisning och erfarenhet. Att regera menniskor fordrar stor mennisko-känedom; och Konungen har i hela sin lifstid varit en statsfinge. Dertill gör honom sjelfva hans önskan att uträtta godt; ty det gör honom mistänksam mot dem, som hafva nragten i sina händer, under det att hans oerfarenhet utsätter honom för nedriga sykofanters konster. Deraf kommer det, att han undandraget dem sitt förtroende, hvilka äga skicklighet att sköta sina sa-

ker; och missledes af dem, hvilka hvarken äro ansvarige, eller äga patriotism, eller något slags grundsats."

Konungen har skyndat att, enligt sitt offentliga löfte, till Staten öfverlemna sina arfvegods. Personligen har H. M. arrangerat detta mål och undantagit de förnämsta residencer och slott. Det afträdda ger Staten en inkomst af några millioner realer.

Riegos corps har enhälligt undanbedt sig den af regeringen beviljade gratification. "Vi vilja ej belönas," har folket svarat, förr än Cortes sammanträdt och constitutionen är fulländad.

De stora capitalisterna synas icke dela entusiasmen för friheten lika med de fattiga borgarne. Af det öppnade stats-lånet, 40 millioner realer, äro blott 3 millioner teknade. Till misstroendet bidrager visserligen hela provinsers vägran att foga sig efter det allmänna regerings-systemet. Så förvaltar Galicien ännu sina egna financer, betalar alla sina tjenstemäns löner accurat och har, som man vill veta, 3 millioner i cassan, hvaröfver Kronan icke får disponera.

I Arragonien visa sig flere politiska partier, hvaribland äfven ett republikanskt. Dertill kommer, att bergen icke äro säkra och Ståthållaren har måst utsända trupper till röfvaras utrotande. Imellertid hafva de Arragoniske, Asturiske, Galiciske och Navarresiske Juntornes Commissarier till Konungen ingifvit en eftertrycklig förklaring till vederläggande af de falska rykten om ett revolutionärt på republik systande parti, som skulle finnas i nämnde provinser.

Man undrar, att se en inquisitor bland de deputerade; men det är en man, som medverkat till inquisitionens afskaffande.

Frankrike. Grefve Fontanes har, den 22 Junij, i Pärernes Kammare afgifvit Utskottets betänkande öfver vallagen.

Man har berättat, att Hertig Decazes åter skulle gå in i Ministören och emottaga utrikes portefeuillen; men nu säges med säkerhet, att han såsom Ambassadör afgår till London.

Allt jemnt talas om oroligheter i landsorterna och Ministrarne hade varit tvungna att, genom telegraph, låta kungöra antagandet af Hr. Boins amendement. En Legion afskickades från Rennes, emedan den höll med oro-stiftarne; men de trupper, som skulle ersätta denna legion, träffade den på vägen och, oakadt alla Officerarnes föreställningar, fraterniserades. Ett rykte går, att en f. d. General, Chef för Marskalk Soult's stab, har vid

Auxerre med en stark afdelning af missnöjda fattigaste i bergen och skogarne. På Paris gator hörde man offentligen Marceiller-märchen sjungas. Hela lifgardet var ännu i arrest. Hertigen af Otranto har rest till Paris.

England. Canning har, såsom förr är berättadt, i afseende på Drottningen yttrat tänkesätt, som så märkeligen skilja sig från hans medbröders. Man har anmärkt, att han d. 14 Junii hade en ganska lång audience hos Konungen, och förmodar därför, att det skonsammare sätt, hyar med Drottningen i de sista conferencerna blifvit behandlad, skulle kunna vara en följd af hans inflytande. — Lord Liverpools svar till Brougham d. 10 Junii innehåller: "Då det föreslogs Drottningen att, med vissa undantag, afhålla sig från utöfningen af sina rättigheter som Drottning, så var meningen icke, att Hon skulle afsäga sig någon bland dem. Allt hvad Hennes, enligt lagen, tillkommer såsom Drottning, bör tillkomma Hennes så länge en lag icke uphäfver det." Derpå lemnades det svar d. 12: "att då Ministrarne såsom basis för underhandlingarna antagit erkännandet af Drottningens värdighet och heder, ansåge Hon allt annat som föga viktigt och ville underkasta sig decision af en compromiss." Detta förslag om arbitrage funno Ministrarne sig icke kunna, med deras constitutionella ansvarighet, råda Konungen att antaga; men de föreslogo nämmande af en dylik compromiss, hvilken dock endast skulle upgöra ett project och hemställa det till Konungen. Detta antogs af Drottningens sida d. 14. Följande dagen sammanträdde dessa fullmäktige, som af Konungens sida voro Hert. af Wellington och Lord Castlereagh, af Drottningens Hrr. Brougham och Denman. De i N:o 54 anförda fyra punkter etablerades såsom baser för underhandlingen. Fyra conferencer hafva sedermera ägt rum, då 2:dra och 3:dje punkterna icke blifvit discuterade, men Drottningens ombud (såsom redan är berättadt) förklarade Hennes namns införande i kyrkoböckerna vara ett sine qua non för vidare underhandlingar.

Dessa underhandlingar föranledde de beständiga upskofven i hemliga Utskottets sammanträden. Man har sett, hur Lord Liverpool d. 19 ändtligen förklarar, att underhandlingarne ej haft önskad verkan, och upskofven blefvo så mycket häftigare angripna af oppositionen. Både parlamentets och Ministrarnes läge måtte hafva varit besynnerligt och plägsamt; med otålighet väntades den af Wilberforce annonserade motion, som ändtligen, äfven efter upskof, gjordes d. 22 Juni. I ett långt tal sökte W. visa, att, i afseende på sjelfva hufvud-

frågan och till och med i afseende på den enda ännu varande egentliga tviste-punkten, införande af Drottningens namn i Kyrkoböckerna, en declaration af Parlamentet borde anses för en ersättning, hvilken icke kunde erbjudas hvarken af Konungen eller Dess Ministrar, men hvilken, då den kom från Huset, borde vara till och med mera tillfredsställande än någon concession. Han föreslog därför följande beslut: "Att Huset med djup ledsnadt sett fruktlösheten af de nyss gjorda bemödanden att tillvägbringa vänlig öfverenskommelse; att Huset fullkomligt visste värdera Drottningens motvilja att eftergifva i punkter, dem hon skulle kunna hafva ansett kränkande för sin värdighet och ära; men att Huset likväl, som kände värdet af en vänlig öfverenskommelse, ej kunde afhålla sig att förklara, att om Hennes Maj:t eftergafve för Husets tillfälliga bekymmer och ej vidare yrkade de förslag, hvarom ännu meningarne äro stridiga, H. M. ej skulle anses vilja undandraga sig en undersökning, utan endast anses ge ett nytt prof på sin redan yttrade nådiga önskan, att underkasta sin sak parlamentets afgörande; att H. M. derigenom skulle förvärfva nya rättigheter till underhusets erkänsla, då det befriades från den plägsamma nödvändigheten af offentliga discussioner." — Motionen understöddes af Stuart Wortley. Brougham påstod enständigt införandet af Drottningens namn i böckerna. Lord Arch. Hamilton ville hafva tillsatt i beslutet, att huset ansåg detta införande som det bästa medel att sköna Huset från de offentliga discussionerna. Castlereagh förklarade, att då Konungen fattat sitt beslut i detta ämne, så kunde hvarken Han eller Ministrarne däri gifva efter. — Wilberforces motion blef ändtligen, efter långa debatter, som räckte till kl. 5 på mårgonen, antagen med 391 röster mot 124, och han, jemte St. Wortley, Bankes och Ackland, utsedd att för Drottningen presentera Husets beslut. — Om Drottningen nöjer sig med denna förklaring, är således den märkvärdiga frågan att anses såsom i det hela afgjord; ty öfverhuset kan, efter detta steg af underhuset, svårigen taga något, såsom Grefve Grey också förklarar.

Tyskland. Würtembergiska landtdagen är hemförlofvad, för att åter sammanträda d. 1 Decem. I de Deputerades Kammare höll Jusitia-Ministern vid hemförlofvandet, af Konungens vägnar, ett tal, hvaruti framlyste så mycket förtroende, ett så öppet erkännande af det goda, folkets ombud utträtt, och så omiskännelig kärlek till folket och dess rättigheter, att man högst sällan sett Hof

och national-representanter stå på så god fot med hvarandra.

De Hessen-Darmstadtiska Ständerna deremot hafva snöpligen blifvit skingrade. I andra Kam-maren infunno sig alla de valda, som till en del bestodo af bönder, till en del af borgare, men endast få embetsmän. Äfven de sex deputerade af Adeln kommo tillstädes. Men i första eller Stånds-herrarnas kammare infann sig blott en; de öfrige ursäktade sig. Så ingaf t. ex. Grefven af Erbach-Schönberg till Regeringen en förklaring, att det nya edictet vore stridande mot bans och i synnerhet mot folkets rättigheter, och att han icke ämnade komma på någon Landtdag, förr än en dugligare författning framlades. Af Valkretsarnes 34 deputerade underskrefvo alla utom tre (embetsmän) en till Storhertigen ställd skrift, hvori förklarades, att de icke kunde besvärja författningen eller handla som Landtdag, innan åtminstone de rättigheter, som i Wienska noten af 1814 voro folket försäkrade, uptagas i constitutions-utkastet.

America. Columbias Vice President, Zea,

har ankommit till London, på sin resa såsom Ambassadeur till de Europeiska hofven. — Allmänna tänkesättet på Cuba har, enligt de sednaste under-rättelser (d. 16 Maji) ännu icke stadgat sig. Män-ga af invånarne syntes med ifver fordra, att ön måtte förklaras oafhändig. Man har anmärkt, att just Quirogas regimente låg i garnison i Havana.

Turkiet. Striden mellan Ali och Porten hotar att blifva förfärlig. Storherren har uppbädat tjugu Paschar till lands emot honom. Capudan Pascha skall i egen person med tjugu skepp leda operationerna till sjös. Tre af Alis skepp skola redan vara tagna.

Stockholm. Under sistl. vecka har från härvarande Metall-våg blifvit lastadt och under lastning liggande omkring 13,000 Skeppund. Den allmänna och detaljerade calculen för Junii månad är man nu i tillfälle att meddela.

Uppgift ifrån Stockholms Stads Järn- och Metall-Våg Ultio Junii 1820.

	Stång-jern.	Manu-factur.	Kop-par.	Mes-sing.	Bly, Alun, Vic-triol, m. m.		Stång-jern.	Manu-factur.	Kop-par.	Mes-sing.	Bly, Alun, Vic-triol, m. m.
	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:pd.		Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:d.	Sk:d.	Sk:pd.
Behållningen i-från år 1819	79,571.	36,566.	857	332	1,046.	Utvägt och ut-clareradt till In- och Urri-kes orter, se-dan årets bör-jan - - -	66,796.	11,287.	2,852.	181.	2,176.
Ankommit se-dan årets bör-jan - - -	76,829.	8,152.	2,381.	157.	2,253.	Behållningen, Ultio Junii -	89,404.	33,431.	386.	308.	1,123.
	156,200.	44,718.	3,238.	489	3,299.		156,200.	44,718.	3,238.	489.	3,299.

På den nu började halfva årgång af denna Tidning kan, efter vanligheten, pre-numereras på Deléens & C:o boklåda med

5 R:d B:co. Af den slutade halfva årgån-gen finnas ännu några completa exemplar att tillgå.

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 13 Julii.

Sine ira, studio et metu.

KYRKOLAGFARENHET.

Det är, såsom vi redan anmält, vår lott att ännu en gång möta en motståndare i Tybeckska saken. Denne har framträdtt i *Svenska Litteratur-tidningen* och kan ej vara oss likgiltig, ehuru han har ingen kännedom af hvad vårt blad innehållit i ämnet, finner saken icke hafva synnerligen ådragit sig allmänhetens upmärksamhet, och känner endast, att den ena af Hr. Tybecks skrifter blifvit recenserad i *Stockholms Posten*. Att en förlattare, som affekterar okunnighet (i fall han ej verkligen har den), icke hörer till den fördömda nya tidens liberala, kan redan med temlig visshet slutas. Det är endast värdenaden för det goda gamla af alla slag, som inblåser denna högdragenhet, hvarmed man vill synas obekymrad om de blott populära påfund och gensägelser, i hvilka tidens anda igenkännes; och ingen ting är då naturligare, än att man icke vill veta, hvad man ej finner sig vid att vederlägga.

Vare långt ifrån oss att mistycka svenska Litteratur-tidningens obekantskap med vårt blad. Vi känna vår obetydlighet, om vi än skulle tillåta oss den på blotta antalet af våra prenumeranter grundade förmodan, att större delen af den läsande allmänheten har sig bekant, hvad en Tidning, som enligt dess titel skulle omfattas svenska Litteraturen, icke vet. Men

vi våga liksom hysa något tvifvelsmål om den lärda mannens upriktighet, då han ej vill känna, huru mycken allmän upmärksamhet *sjelfva saken* vunnit — icke genom vår förtjenst, men dock genom den tillfälligheten, att första stöten åt allmänna eftersinnandet gafs, då uti vårt blad saken betraktades, icke blott såsom rörande "det innersta väsendet af den Lutherskt protestantiska kyrkans religiösa föreställningar" (såsom *Litt. Tidn.* uttrycker sig, för att gifva det högsta möjliga begrepp om sakens vikt, hvilken likväl, om den ej rörde annat än Lutherska kyrkans föreställningar, skulle vara temligen likgiltig för oss, som bekänna blott den rena evangeliska läran) utan från den oändligt viktigare synpunkten af tryckfrihetens och lagarnes helgd, hvilken är *innersta väsendet* af hela samhällsordningen och vilkoret för all fri bildning, således för möjligheten af all sam religion.

Ännu en anledning att draga i tvifvelsmål *Litteratur-tidningens* okunnighet om det allmänt bekanta kunde (oberäknad *sjelfva tidningens* titel, och ändamålslösheten af ett försvar för Strängnäs Consistorii åtgärder, i fall man icke sett dem tadlas) vara det i Strängnäs tryckta arbetet, som redan i April månad fanns i bokhandeln, utgifvet med dubbelt titelblad och under två olika titlar, af hvilka den ena var *Bihang*

till Strengnäs Consistorii protokoll &c. Detta arbete har i sjelfva grundsatzerna så mycken öfverensstämmelse med artikeln i Litteratur-tidningen, att det af dess utgifvare eller medarbetare, hvilka, då de undvika att känna sina motståndare, hafva desto större skäl att känna sina vänner, ej bordt glömas blott derföre, att det, såsom rigtigt mot vårt blad, ej kunde läsas, utan att bringa kännedom deraf, att detta blad befattat sig med ämnet.

Ändtligen kan det synas nog troligt, att då bland de af Litteratur-tidningen nu granskade fyra skrifter ingendera utkommit senare än år 1818, och Tidningen alltsedan den tiden existerat samt på sitt sätt oafbrutet sysselsatt sig med svenska litteraturen, granskningen bordt vara färdig något förr än i Maji 1820, om den blifvit föranledd af nämnde skrifter allena. Man ser sig då föga bättre än nödsakad att tro, antingen att den "crassa indifferentism", som Litt. Tidn. misstänker hos allmänheten, haft någon del i hans långa tystnad, hvilket är omöjligt, eller ock, att den "upmärksamhet", som hos allmänheten skall hafva brustit, äcke heller funnits hos honom sjelf, hvilket också är omöjligt, då bristen deraf just skulle bevisa indifferentismen, eller ock, att han sväfvat i ren okunnighet om de nu granskade skrifternas tillvarelse, hvilket är ej mindre omöjligt, då han iklädt sig en så ex proesso litterär befattning och måste veta, att han aldrig kan anklaga allmänheten för bristande upmärksamhet på saker, dem han sjelf icke ens känner. När nu allt detta är omöjligt; huru skall man väl förklara vår Litteratur-tidnings förfarande? Han har ej nu först gjort bekantskap med de skrifter, han granskar. De äro två och tre år gamla. Han klagat, att de "ej mera ådragit sig allmänhetens upmärksamhet" — och han har sjelf dröjt

så länge att skänka dem någon. Vet han då icke, att recensioner äro oundgängliga, för att väcka allmän upmärksamhet på litterära produkter? Eller misströstar han alldeles om kraften härtill hos sina recensioner? Och kan han, i sådant fall, tro, att deras kraft blifvit större nu, än den var för två år tillbaka? Eller dröjer han blott, för att få tillfälle att anklaga allmänheten, som icke med sin upmärksamhet förekommit honom? Och hvad tror han, i sådant fall, sin bestämmelse egentligen vara?

Tilläfsventyrs har han haft, under hela denna långa tid af två, tre år, ett anfall af sådan "allmänt utbredd, uplyst tolerans", hvarpå man, efter hans tanka, möjligen kunde finna ett bevis i allmänhetens bristande upmärksamhet, men som befaras "vid närmare beskådande antaga utseende af en "nog crass indifferentism för de aldrig vigtigaste religiösa frågor?" Dock, äfven detta är omöjligt. Om han någonsin med sig sjelf erfarit, hvad tolerance, i synnerhet en uplyst, vill säga; så skulle han aldrig möjligen hafva fått det infallet, att denna kan tillkomma genom bristande upmärksamhet. Det synes blott vara genom en fullkomlig obekantskap med all tolerance, som man är i stånd att yttra något sådant. Att tåla, hvad man icke vet eller icke ger akt på, är ej att tåla. Kännedom och upmärksamhet är det första, som ingår i fördragsamheten — och ingen kan föreställa sig, att någon tolerance mot Herr Tybecks skrifter ligger deri, att vi ej värda oss att känna, hvad de innehålla. Tolerance upkommer genom intresse för en sak — indifferentismen är dermed oförenlig.

Recensenten i Litt. Tidn. uppställer den thesen, att Tryckfrihets-domstolarne "dömt öfver något helt annat, än Consistorium i Strengnäs" (dömt?). Hans skäl är, att Hr. T. bör betraktas i tvenné afseenden